

Sygn. akt V KK 581/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Przemysław Kalinowski (sprawozdawca)
SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **J. B.**

oskarżonego z art. 83 § 1 k.k.s. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 14 maja 2020 r.,

kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. na
niekorzyść oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w M.

z dnia 26 czerwca 2019 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla wyrok Sądu Rejonowego w M. z dnia 26 czerwca 2019 r.,
sygn. akt II K (...) w zaskarżonej części i w tym zakresie
przekazuje sprawę J. B. do ponownego rozpoznania w/w Sądowi.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w M. wyrokiem nakazowym z dnia 26 czerwca 2019 r., sygn. akt II K (...), uznał J. B. za winnego trzech wykroczeń skarbowych o znamionach określonych odpowiednio w art. 57 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s., w art. 77 § 3 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. oraz w art. 57 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s., za

które na podstawie art. 57 § 1 k.k.s. i art. 77 § 3 k.k.s. w zw. z art. 50 § 1 k.k.s. wymierzył mu łącznie karę grzywny w wysokości 4.000 zł; ponadto

tym samym wyrokiem Sąd uznał J. B. za winnego:

- przestępstwa skarbowego o znamionach określonych odpowiednio w art. 83 § 1 k.k.s., za które na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę 30 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł;
- przestępstwa skarbowego o znamionach określonych odpowiednio w art. 61 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. i za to na podstawie art. 61 § 1 k.k.s. wymierzył mu karę 30 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 zł.

Na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 2 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. i art. 39 § 1 k.k.s. Sąd Rejonowy połączył jednostkowe kary grzywny orzeczone wobec oskarżonego za przestępstwa skarbowe i wymierzył mu łączną karę 40 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł; orzekł także o kosztach sądowych i opłacie.

Od powyższego wyroku nie wniesiono sprzeciwu, wobec czego stał się prawomocny z dniem 10 lipca 2019 r.

Obecnie, wyrok Sądu Rejonowego w M. z dnia 26 czerwca 2019 r., sygn. akt II K (...), w części dotyczącej orzeczenia o łącznej karze grzywny, zaskarżył Prokurator Generalny wnosząc kasację na niekorzyść J. B.. Autor kasacji zarzucił *"rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 39 § 1 k.k.s. i art. 23 § 3 k.k.s., polegające na wymierzeniu J. B. za przestępstwo skarbowe z art. 83 § 1 k.k.s., popełnione w roku 2016 r., za które orzeczono karę jednostkową 30 stawek dziennych grzywny, przy przyjęciu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 100 złotych oraz za przestępstwo skarbowe z art. 61 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s., popełnione w roku 2017, za które orzeczono karę jednostkową 30 stawek dziennych grzywny, przy przyjęciu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 100 złotych, kary łącznej grzywny w wysokości 40 stawek dziennych, przy przyjęciu wadliwie określonej stawki dziennej grzywny w kwocie 10 złotych, a więc poniżej wysokości stawki dziennej ustalonej w jednostkowych skazaniach za przestępstwa skarbowe podlegające łączeniu, a nadto poniżej ustawowego jej progu, gdyż*

zgodnie z brzmieniem wymienionego wyżej przepisu art. 23 § 3 k.k.s. in fine, stawka dzienna grzywny nie może być niższa od jednej trzydziestej części minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w czasie popełnienia czynu, ani też przekraczać jej czterystukrotności, podczas gdy zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 września 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1385) minimalne wynagrodzenie za pracę w roku 2016 zostało ustalone na kwotę 1850 złotych, w związku z czym dolna granica stawki dziennej grzywny wymierzonej oskarżonemu za przestępstwo skarbowe popełnione w roku 2016, nie mogła być niższa niż 61,66 zł., natomiast zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 września 2016 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 1456) minimalne wynagrodzenie za pracę w 2017 r. zostało ustalone na kwotę 2000 złotych, w związku z czym dolna granica stawki dziennej grzywny wymierzonej oskarżonemu za przestępstwo skarbowe popełnione w roku 2017 r. nie mogła być niższa niż 66,66 zł., a w rezultacie ustalenie przez Sąd Rejonowy w M. w odniesieniu do orzeczonej kary łącznej grzywny wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych w oczywisty sposób uchybiało opisanym wyżej zasadom jej określania”.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w M..

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja wniesiona przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść J. B. okazała się oczywiście zasadna, co przemawiało za rozpoznaniem jej na posiedzeniu w trybie przewidzianym w art. 535 § 5 kpk. Skarżący trafnie podnosi, że w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia dyspozycji art. 23 § 3 zd. drugie k.k.s. Przepis ten określa sposób ustalania wysokości stawki dziennej grzywny orzekanej na podstawie przepisów Kodeksu karnego skarbowego. Punktem wyjścia w tym zakresie są dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe. Zarazem, ustawodawca zastrzegł, że stawka dzienna określana z uwzględnieniem w/w okoliczności nie może być niższa od jednej trzydziestej części minimalnego wynagrodzenia ani przekraczać jej czterystukrotności. Zatem, przystępując do ustalenia wysokości stawki dziennej w

konkretnej sprawie należy ustalić kwotę minimalnego wynagrodzenia obowiązującą w czasie popełnienia czynu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 listopada 2008 r., V KK 16/08, z dnia 5 maja 2010 r., III KK 432/09, z dnia 10 listopada 2011 r., II KK 259/11, z dnia 28 czerwca 2012 r., III KK 397/11, z dnia 12 marca 2019 r., V KK 93/18).

Odnotować zatem należy, że w sprawie J. B. przypisano mu przestępstwo z art. 83 § 1 k.k.s., popełnione w 2016 r. oraz przestępstwo z art. 61 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s., popełnione w 2017 r.

W tej sytuacji podstawę ustalenia najniższej stawki dziennej za czyn popełniony w 2016 r. powinno stanowić minimalne wynagrodzenie za rok 2016, które stosownie do § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 września 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1385) wynosiło wtedy 1850 zł. W konsekwencji, stawka dzienna grzywny określona zgodnie z treścią art. 23 § 3 k.k.s. nie mogła być niższa niż 61,66 zł.

Natomiast, stawka dzienna grzywny za czyn popełniony w 2017 r. powinna uwzględniać wysokość minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w roku 2017, które stosownie do § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 września 2016 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 1456) wynosiło ówczesnie 2.000 zł. W rezultacie, stawka dzienna grzywny określona zgodnie z treścią art. 23 § 3 k.k.s. nie mogła być niższa niż 66,66 zł.

Jest przy tym oczywiste, że minimalna wysokość stawki dziennej grzywny orzekanej za przestępstwo skarbowe odnosi się zarówno do rozstrzygnięć jednostkowych, jak i do sytuacji, gdy orzekana jest kara łączna grzywny. O ile więc kary grzywny wymierzone J. B. za poszczególne przestępstwa realizowały dyrektywę wynikającą z treści art. 23 § 3 zd. drugie k.k.s., o tyle orzeczona wobec tego oskarżonego kara łączna grzywny – w wyniku ustalenia wysokości stawki dziennej na kwotę 10 zł – rażąco naruszała powołany przepis. Uchybienie to wywarło istotny wpływ na treść wyroku, bowiem w ten sposób kara łączna grzywny została ukształtowana przy przyjęciu stawki dziennej poniżej dolnej granicy wynikającej z obowiązujących uregulowań.

Podkreślić też należy wewnętrzną sprzeczność zakwestionowanego orzeczenia, w którym w odniesieniu do jednostkowych skazań ustalono wysokość

stawki dziennej grzywny na kwotę 100 zł, natomiast przy określaniu tej stawki w odniesieniu do kary łącznej grzywny – ustalono ją na kwotę 10 zł. Niezależnie od wykazanego wyżej naruszenia regulacji kształtującej sposób ustalania minimalnej stawki grzywny obowiązującej na gruncie prawa karnego skarbowego, takie rozstrzygnięcie uchybia również dyrektywom wymiaru kary grzywny określonym w art. 23 § 3 zd. pierwsze k.k.s. w zw. z art. 86 § 2 k.k. i w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. Wprawdzie bowiem przy orzekaniu kary łącznej grzywny sąd określa na nowo wysokość stawki dziennej, ale nie sposób przyjąć, aby ocena dochodów sprawcy, jego warunków osobistych, rodzinnych, stosunków majątkowych i możliwości zarobkowych dokonana na etapie wymierzania kar grzywny za jednostkowe przestępstwa oraz na etapie orzekania kary łącznej grzywny uzasadniała ustalenie stawki różniącej się dziesięciokrotnie.

W tych warunkach kasacja wniesiona na niekorzyść J. B. okazała się oczywiście zasadna, a zamieszczony w niej zarzut rażącej obrazy prawa materialnego uzasadniał uchylenie wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w M. w zaskarżonej części i przekazanie sprawy J. B. w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy w uchylonej części, Sąd Rejonowy w M. uwzględni wyrażone wyżej zapatrywania i ukształtuje karę łączną grzywny zgodnie z zasadami obowiązującymi w tym zakresie.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.